

Çocuk Ve Aile

– KARAM-41 · 02 Eylül 2024

“Çocukların nasihatten çok, iyi örneğe ihtiyaçları vardır.” Joseph Joubert

“Ana-babaların çocuklarına gösterebileceği en büyük sevgi, onlarla kuracağı arkadaşlıktır.” Henry Ward Beecher

Anne, baba, çocuklar ve bazen de yakın akrabaların sıkı bir hayat birliği oluşturacak şekilde toplanıp birleştiği, biyolojik, psikolojik, hukuki, ahlaki, ekonomik, kültürel ve dinî bağlara dayalı en küçük sosyal birime aile denir.

Aile; içinde insan türünün üretildiği, toplumsallaşma sürecinin ilk ve en etkili biçimde yer aldığı, ana-babalar ile çocuklar arasında birincil ilişkilerin kurulduğu, ekonomik etkinliklerin yer aldığı bir toplumsal kurumdur.

Toplumun temeli ailedir. Çocuğun eğitiminde en önemli kurum ailedir. Mutluluğun kaynağı para ve teknoloji değil, “huzurlu” bir ailedir.

Aile, çocuğun kişiliğinin biçimlenmesinde en önemli çevresel etkidir. Kişilik, çocuğun kendisine, çevresindeki insanlara ve dünyaya karşı tavırlarını belirleyen özelliklerin tümüdür.

Aile; çocuğun gelişimini, toplumsal uyumunu ve başarısını etkileyen en önemli etkenlerden biridir.

Çocuğun yaşamasında ve gelişiminde anne-baba kadar önemli olan başka bir etken söz konusu değildir.

Olumlu aile ortamı, çocukların sosyalleşmesini, öğrenmesini, bağımsızlığını ve başkaları ile geçinme kurallarını benimseten önemli bir kurumdur. Hayattaki başarısını ve özgüven duygusunu da önemli ölçüde geliştirir.

Aile ortamındaki yakın, sıcak ve duyarlı ilişkiler aile bireyleri arasında güvenli bir bağ kurar. Duyarlı ve ilgili ailede, çocuğun istekleri ve bakış açısı önemszenir; çocuğun gereksinimleri uygun bir biçimde ve zamanında karşılanır.

Çocuğun; “bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimi” sevgi dolu sıcak bir ortamda yetişmesine bağlıdır. Böyle bir ortamı sağlayacak ilk ve temel topluluk şüphesiz ailedir.

Uyumlu ilişkiler içinde, güvenli bir aile ortamında sevgi ve anlayışla büyüyen çocuk olgunlaşır, kişilik kazanır, kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenir. Sevildikçe güven duygusu pekişir, desteklendikçe öz saygısı artar. Anlayış gördükçe hoşgörülü olmayı, sorumluluk aldıkça bağımsız davranmayı öğrenir.

Aileler, çocuklarının başarılı bir eğitim hayatına sahip olmaları ile birlikte değerler ve ahlaki normlar, motivasyon ve ilgilendirme, eğitim destek ve kaynakları, eğitim alışkanlıkları, sosyal beceriler gibi özelliklerinde de önemli rolleri vardır.

Aileler, çocuklarının karakter gelişiminden, akademik başarılarına kadar her yönüyle eğitimlerine etki ederler. Çocuklarının fiziksel, duygusal ve bilişsel gelişimlerine destek olurken, aynı zamanda onların değerlerini, davranışlarını ve öğrenme alışkanlıklarını da şekillendirirler.

Günlük hayatta “huy” dediğimiz karakter vasıflarının pek çoğunun temeli çocuklukta aile vasıtasıyla atılır. “Cömertlik, cimrilik, temizlik, düzenlilik, dağınıklık, çekingenlik ve sosyallik, merhamet, kıskançlık,

paylaşma, fedakârlık, kin tutma, doğruluk, yalancılık” gibi değer ve alışkanlıkların kazanılması hep çocuklukta eğitime bağlıdır.

Bir çocuk evinde rahat değilse, anne baba ile her konuda sevincini ve sıkıntısını paylaşmıyorsa, sevildiğinden ve kendisine değer verildiğinden emin değilse; cezalar, baskılar ve yasaklar bir fayda vermeyecek, aksine işler daha kötüye gidecektir.

Anne babanın davranışları, çocuklarını olumlu ya da olumsuz şekilde etkilemektedir. Çocuklarda görülen davranış sorunlarından bazıları aileden, anne babanın çocuğa uygun olmayan yetiştirme tarzından kaynaklanmaktadır.

Ailenin çocukla ilgilenme, denetleme, iletişim kurma biçimleri de çocuk üzerinde etkili olmaktadır. Sağlıklı aile ortamında sevgi ve anlayış içerisinde büyüyen çocuk, gelişimi için gerekli olan deneyimleri elde eder. Özsaygısını kazanarak hoşgörülü olmayı, sevilerek sevmeyi, alıcı ve bencil olmaktan kurtularak paylaşmayı öğrenir.

Aile birliğindeki çökme ve çözümlerin artması toplumsal sorunları da çoğaltır. Bu nedenle aile, çocuk ve toplum açısından hem önemli hem de birleştirici rol oynar. Dünya üzerindeki bütün ailelerin bir tek, ortak yanı vardır: İnsanlar, kim olduklarını ve nasıl bir kişi haline geldiklerini aile içinde öğrenirler. Açık ve etkin iletişim mutlu ve huzurlu ailelerin ortak özelliğidir.

Çocuğun davranışlarının ve huyunun temelleri evde atılır. Anne babalar çocuklarının kötü davranışlarını gördükleri zaman, “Çocuğuma nazar değdi!” diyerek kendilerini kandırmaktan vaz geçmeli. “Nerede hata yaptım?” sorusunu kendilerine sormalıdır.

Ailenin oluşmasında rol oynayan duygu ve sevgidir. Sevgiyle büyüyen bireylerin ruh sağlıkları yerinde olur. Sevgi, saygı, hoşgörü ve anlayışın hâkim olduğu bir ailede büyüyen çocuk kendini ve çevresindekileri seven, kendisiyle ve hayatıyla barışık, özgüveni yüksek bir birey olarak yetişir.

Uyumlu ve özgür bir aile içinde dengeli ve tutarlı ilişkilerle büyüyen çocuk, bir birey olarak yetişkin yaşamına ulaşabilir. Karşılıklı saygı, sevgi, hoşgörü ve fedakârlığa dayanan ilişkilerle yetişen çocuklar sağlıklı kişilik geliştirirler.

Ailenin çocuk için önemi, sadece onun maddi ihtiyaçlarını karşılamaktan kaynaklanmaz. Çocuğun maddi ihtiyaçları değişik şekillerde karşılanabilir. Ancak aile içinde sağlanan sevgi ve güven ortamını başka yerlerde sağlamak oldukça zordur. Çocuk için özellikle anne sevgisi çok önemlidir.

Sağlıklı benlik gelişimi için aileye düşen görevler: Bedensel benliğin oluşumu için çocuğun bedeninin farkına varması sağlanmalı. Çocuğun kendini diğer varlıklardan ayırarak öznel benliğini oluşturması için, çocuk ismiyle çağrılmalı. Benlik saygısı için, sorularına doyurucu ve çocuğun seviyesinde cevaplar verilmeli. Özdenetim için, kendi düzeyindeki engelle karşılaştırmalı ve müdahale etmemeli. “Biz” duygusunun gelişimi için, çocukların başka çocuklarla oynamasına izin verilmeli. “Öz yeterlilik” için, yapabileceği işlerle yüzleştirecek, yapabildiğini hissettirmeli. “Özgüven” için, çocuğu şartsız kabul etmeli, sevmeli.

“Çocuklar, hiçbir zaman göremeyeceğimiz bir geleceğe ilettiğimiz mesajlardır.”

Geleceğin yetişkinlerini ve geleceğin ailelerini hazırlıyorsunuz. Çocuklarınız ve aileniz için en iyisini yapmanın peşindediniz.

Mutlu çocuklar yetiştirebilmek görevlerinizden bir tanesidir. Çocuk yetiştirme işini çok onurlu, size

bahşedilmiş bir ayrıcalık olarak görmeniz gerektiğini ve bu sorumluluğun sizin yaşamınıza bir anlam ve önem kazandırdığını bilmelisiniz.

Bu gün ailem için neler yapabilirim? Çocuklarımın hangi iyi yönünü ortaya çıkarabilirim? Onları nasıl onurlandırabilirim? Sorularını sıklıkla düşünüyorsanız ve cevaplarını verebiliyorsanız, ideal aile ortamı için harekete geçtiniz demektir.

Anne baba olmak yeterince zor. Anne baba olmanın en zorlu yanlarından biri de, “Yeterince iyi bir anne baba mıyım?” sorgulamasıdır.

İçinizi ferah tutun. “Mükemmel anne babalık yoktur” diyor Prof. Dr. Neriman Samurçay ve “Kendini mükemmel sanan anne babalar vardır, ama mükemmel anne babalık yoktur” diye ekliyor.

Leyla Navaro, “Beni Duyuyor musun?” adlı kitabında anne babalara şu mesajı vermektedir: “İnancımız, mükemmel anne babanın mükemmel çocuk yetiştirdiği değil, mutlu anne babanın mutlu çocuk yetiştirdiğidir”

Mükemmel değil, mutlu anne babalar olunuz!...

Sevgiyle kalın...

Seyfettin Karamızrak